

Fi2021/04051

Stockholm 2022-01-25

Till:

Regeringskansliet
Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen,
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter

Svar på remiss av promemorian BNP-indexering av skatterna på kemikalier i viss elektronik och på avfallsförbränning

APPLiA – Home Appliances Sweden organiserar tillverkare och leverantörer av hushållsapparater till den svenska marknaden. Medlemsföretagen i APPLiA levererar vitvaror och småapparater till ett värde av cirka 17 miljarder i konsumentledet. APPLiA grundades år 1966 och har för närvarande 25 medlemsföretag.

I promemorian föreslår regeringen att skatten på kemikalier i viss elektronik och skatten på avfallsförbränning ska räknas om, utöver årligen med hänsyn till förändringen i konsumentprisindex (KPI), även med beaktande av utvecklingen av bruttonationalprodukten genom ett tillägg med två procentenheter till förändringen i KPI. Det innebär således en ny och ytterligare höjning av skatterna utöver vad som först lagstiftades om.

Förslaget innebär en s.k. överindexering av skatten på toppen av den indexering och höjning som ändå sker årligen. En sådan ytterligare årlig uppräknings med två procentenheter utöver konsumentprisindex (KPI) istället för sedvanliga uppräknings på enbart KPI.

Överindexeringen innebär på 20 års sikt en 50 procentig höjning av skatterna utan att riksdagen fattat några nya beslut. Med denna typ av överindexering kommer t.ex. en tvättmaskin i slutpriset i konsumentledet till mer än hälften bestå av skatt, vilket inte syns rimligt. Även de produkter som inköps av det offentliga omfattas vilket naturligtvis innebär en än större transferering utan påvisad miljönytta, i enlighet med den granskning som gjorts av våra myndigheter.

I den granskning av lagen om kemikalier i elektronik som Kemikalieinspektionen och Skatteverket, genomfört på uppdrag av regeringen, konstaterar myndigheterna att skatten inte haft avsedd effekt på syftet med lagen, d.v.s. att minska tillförseln av farliga ämnen till människors hemmiljö och på så vis skydda människors hälsa. Myndigheterna konstaterar i sin granskning att skatten dessutom är svår att administrera, både för företag och myndigheter.

APPLiA stöder naturligtvis arbetet med substitution av farliga ämnen i produkter i branschen, ett arbete som är ständigt pågående i branschen. Men det är tydligt att lagens och skattens syfte att försöka stimulera de beskattade företagen att använda säkrare kemikaliealternativ och på så sätt minska farliga kemikalier i människors hemmiljö inte uppnås med en svensk nationell skatt på elektronik eftersom varorna tillverkas för en global marknad.

Genom harmoniserad lagstiftning på EU:s inre marknad undviks onödigt administrativt arbete där företagen behöver anpassa produkter efter nationella särregler som i stället allt för ofta innebär begränsningar av utvecklingen av produktionen då divergerande produktion skapar begränsningar i möjlighet att linjärt kunna producera utifrån harmoniserade krav för en större marknad. Vi anser att denna typ av krav skall drivas inom ramen för EU:s kemikalielagstiftningar. Det är på den nivån, vilket vi kan se historiskt, produktionen framgångsrikt förändrats. Sverige har historiskt varit framgångsrika i denna process på EU-nivå framförallt inom kemikalierregler.

Vi ser också några generella problem kvarstående problem med lagstiftningen som vi även påpekat i tidigare remissvar.

- Sverige är en stark förespråkare av frihandel men med denna typ av skatt begränsas den fria rörligheten av varor starkt. Om andra länder har för avsikt att införa andra typer av punktskatter kommer då Sverige att acceptera att dessa införs för svenska företag?
- Debiteringen utifrån varans vikt och inte utifrån mängd skattebelagd substans är naturligtvis helt ologisk och skapar en djup orättvis situation där en läsplatta belastas med cirka 8 kronor i skatt samtidigt som en tvättmaskin med mindre kemikalieinnehåll belastas med cirka 430 kronor.
- Det kan ses som om Sveriges ambitioner med arbetet inom det europeiska RoHS-direktivet och REACH-förordningen för reglering av farliga kemikalier skruvats ned och det är självklart förståeligt, eftersom det skulle minska intäkterna till statskassan vilket kan ses som viktigare än att nå en reell miljöeffekt.
- Utifrån den redovisningen om inbetalda skatter över åren kan vi konstatera att det finns inga belägg för någon miljöeffekt hitintills. Osäkerheten utifrån avsaknad av kontroll av deklarerationer och omöjlighet att bedöma kemikalieinnehåll talar även de för att eventuella mindre förändringar inte kan beläggas med att förbättringar av miljön skett.
- Obefintlig marknads kontroll. Under de snart 3 år som skatten har funnits har, oss veterligen, inte Skatteverket vid något tillfälle ifrågasatt någon deklareration ej heller nekat något bolag avdrag. Anledningen till detta torde främst bero på att konstruktionen av skatten är så komplicerad att inte ens någon myndighet i Sverige har någon möjlighet att utföra ett test på om kemikalierna som ingår i produkten och huruvida de är tillsatta reaktivt eller additivt. Skatten blir således helt godtycklig utifrån hur nogräknade deklarerationerna är eftersom det inte finns någon kontrollmöjlighet.

APPLiA konstaterar slutligen att det tydligt visas att lagens syfte inte uppnås, vilket även utredande myndigheter vid flera tillfällen konstaterat, och därför bör den tas bort. Avsikten med en miljöskatt måste vara att driva förändring mot miljömål, inte generera kontinuerliga inkomster till staten, vilket vi inte kan stödja. **När förändring mot miljömål inte visats avråder APPLiA starkt från att skatten höjs med ytterligare en överindexering genom ett tillägg med två procentenheter till förändringen i KPI.** I stället bör, om skatten bibehålls, arbetet omedelbart startas med att justera lagen på det sätt Kemikalieinspektionen och Skatteverket föreslår i sin utredning och som vi utvecklat i vår branschgemensamma position (som bifogas detta remissvar) så att lagen istället får den avsedda effekten utifrån dess syfte.

Kort sammanfattat handlar det främst om följande:

- Om skatten trots allt behålls måste företag kunna erhålla 100 procents avdrag om angivna beskattningsbara kemikalier inte finns i produkterna.

- Att definitionen om flamskyddsmedel är additivt eller reaktivt tillsatt måste tas bort då det inte har någon koppling till ämnets inneboende hälso- eller miljöegenskaper.
- Att skatten inte bör utökas till nya produkter innan det påvisats att skatten fungerar som ett styrmedel för förbättring av hälsa och miljö.

I övrigt instämmer APPLiA i de svar som Teknikföretagen, Svensk Handel, Svenskt Näringsliv och ElektronikBranschen inkommit med, samt hänvisar till vårt gemensamma ställningstagande i frågor kring elektroniskatten, bilaga.

Stockholm dag som ovan

Matts Spångberg,
VD APPLiA Sverige

September 2021

Näringslivets gemensamma position kring skatten på elektronik

Vi delar regeringens ambition om att minska användningen av farliga kemikalier i människors hemmiljö och att stimulera producenter att använda mer miljövänliga alternativa kemikalier i sina produkter. Kemikalieinspektionen (KEMI) och Skatteverket har dock i sin [utredning](#)¹ visat att den svenska skatten inte uppnått miljömålen då den i stort inte förändrat användningen av flamskyddsmedel i elektronik, att den inte är kostnadseffektiv, att den ökat priserna för konsumenter och att den är administrativt betungande för företagen.

Den svenska skatten på elektronik är ett ineffektivt sätt att försöka få en global industri att ställa om tillverknings av produkter för ett mindre lands konsumtion. Eftersom de produkter som omfattas av den svenska skatten på elektronik tillverkas och säljs på global nivå anser vi att arbetet med att minska farliga ämnen i dessa hanteras bäst på EU-nivå. Exempel på sådant framgångsrikt arbete är arbetet inom ramen för REACH och RoHS och inte minst senast i arbetet med förbud av PFAS-ämnen där bl.a. Sverige varit drivande.

Vi kan också konstatera att det i princip inte förekommer någon uppföljning och kontroll från myndigheterna om vilka kemikalier som faktiskt återfinns i produkterna. I flera fall deklarerar företagen full skatt eftersom reglerna är så komplicerade, svåra att själva mäta och då det finns en osäkerhet kring hur och om myndigheterna kontrollerar. Sannolikt förekommer även fall där företag felaktigt deklarerat reducerad skatt, omedvetet eller medvetet, men som ändå inte lett till några konsekvenser pga. svårigheten att utföra efterlevnadskontroll med kemikalietest. Detta beror i huvudsak på skattens nuvarande differentiering mellan additivt och reaktivt tillsatta kemikalier, men även pga. bristande resurser och begränsad myndighetsaktivitet med efterlevandekontroll. Sammantaget snedvrider detta konkurrensen och ger en felaktig bild av hur, eller ens om, skatten har en positiv miljöpåverkan.

Regeringens ambition om att Sverige bör gå före och vara drivande för att minska miljöfarliga och skadliga kemikalier uppnås därför inte, då Sverige är det enda landet med denna metod för att skynda på substitutionen av oönskade kemikalier.

- **Givet detta anser vi att skatten måste avskaffas.** Avsikten med en miljöskatt måste vara att driva förändring mot miljömål, inte generera kontinuerliga inkomster till staten.

I sammanhanget är det viktigt att poängtera att regeringen nyligen valt att dra tillbaka förslaget om att införa skatt på kemikalier i kläder och skor, vilket har många likheter med skatten på elektronik. Regeringen ser praktiska problem, bl.a. med hänvisning till svårigheter kring privatimport från länder utanför EU och strukturomvandling av sektorn. Branschorganisationerna för kläder och skor har framfört samma argument som vi mot ett införande och vi förväntar oss att politiken snarast beaktar dessa argument även för vår bransch.

Om skatten trots allt behålls anser vi att följande förändringar måste genomföras för att mer ändamålsenligt möta syftet med skatten:

- **Företag ska kunna erhålla 100 % avdrag om man inte har angivna beskattningsbara kemikalier i produkterna.**

Vi delar myndigheternas vilja att öka incitamenten till omställning. Vi har dock svårt att förstå förslaget att bara öka avdragsmöjligheterna från nuvarande 90 % till 95 %, vilket innebär att man fortsätter beskatta produkter även om samtliga kemikalier som skatten fokuserar på inte finns i produkterna. En grundläggande princip för en skatt

¹ Utvärdering av skatten på kemikalier i viss elektronik, del 2, Dnr: 8-262570

som införs med miljöargument måste vara att endast beskatta de produkter som innehåller de oönskade kemikalierna.

Möjligheten till fullt avdrag innebär inte att företag kan bortse från skyldigheten att deklarerera skatten. Vi menar att möjligheten till fullt skatteavdrag har ett viktigt signalvärde och ökar incitamenten för substitution till mindre miljöfarliga kemikalier i enlighet med skattens syfte.

- **Definitionen om huruvida flamskyddsmedlet är tillsatt reaktivt eller additivt måste tas bort** då det inte har någon koppling till ämnets inneboende hälso- eller miljöegenskaper. Därtill bör endast halogenerade substanser (dvs med klor och brom) beskattas. Detta är fundamentalt för att kunna utöva effektiv efterlevnadskontroll genom kemikalietest av produkter, samt minska den administrativa bördan för skatten. Om definitionen kring reaktivt och additivt tas bort är det nödvändigt att fosforbaserade eller andra icke önskvärda ämnen inte beskattas, åtminstone inte initialt. Detta är viktigt för att skapa ett incitament för förändringsarbete inom industrin. I framtiden, om och när omställning från klor- och brombaserade flamskyddsmedel har skett, kan man undersöka om man även behöver beskatta framtida kemikalier och flamskyddsmedel, t.ex. baserade på fosfor för att ta nästa steg. För att minimera risken för falsk substitution bör Substitutionscentrum ges en mera aktiv roll i substitutionsarbetet.
- **Resurser bör avsättas för forskning och innovation** till t.ex. KEMI eller Substitutionscentrum för att utreda vilka bättre alternativa flamskyddsmedel som har potential att ersätta oönskade flamskyddsmedel. Medel bör även avsättas för efterlevandekontroll.
- **Det är viktigt att avvakta att skatten utökas till nya produkter** och produktområden tills det kan påvisas att den befintliga skatten fungerar som ett styrmedel för förbättring av hälsa och miljö. I annat fall är skatten huvudsakligen att betrakta som en fiskal intäkt utan ambition att förbättra miljön, vilket branscherna anser är ett olämpligt sätt att driva förändring på.
- Regeringen har i sin budgetproposition för 2022 föreslagit att det vid beräkning av skatten på elektronik, utöver den årliga **uppräknigen** med hänsyn till KPI, dessutom bör **adderas ett tillägg med två procentenheter, något vi inte kan stödja**.

